

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сант.

Поводом ослобођења Битоља

Честитка Г. Николе Пашића, Председника Српске Владе Њ. В. Наследнику Престола.

Крф, 8. новембра

Приликом пада Битоља, председник министарског савета и министар спољних послова Г. Никола Пашић, упутио је Њ. В. Наследнику Престола Александру и врховном команданту српске војске следећи телеграм:

»Сада сам сазнао од француске мисије да је Битољ ослобођен. Ја молим Ваше Височанство да прими у име моје и мојих другова, најтоплија честитања за славну победу, коју је наша храбра војска под Вашом командом а уз кооперацију савезничке војске, однела.

Нека Бог да да Ваше Краљевско Височанство, на челу наше храбре војске, триумфално напредује и ослободи у најближој будућности од модерних варвара целу нашу отаџбину као и нашу браћу од дугог и тешког робовања и присаједини слободној Србији.

У слободном Битољу

Од једног очевидца, који је са нашим коњичким пуком ушао у Битољ савлаки смо следеће о уласку Савезника у Битољ и стању у њему:

Прве су ушле у Битољ француске трупе, па руске, па први коњички пук, који је са положаја на Црној код Новака преишвао Црну и са источне стране ушао у варош. Последње су ушле италијанске трупе. Женскиње, деца, и старци изашли су пред ослободиоце и засипали их цвећем нарочито своју браћу, којима су се, разумљиво, највише обрадовали.

Одступајући Бугари су запалили Црвеног касарну и неке магацине, чији су пожар Савезничке трупе локализовале, те је варош од даље опасности обезбеђена.

Све мушко становништво од 18-те до 45-те године Бугари су нешто раније нешто сада одвели.

У животним намирницама и потребама оскудица је врло велика. Свет је једва души одржаван, јер се бугарска војска великим делом хранила из незнатних средстава. Многих намирница нема никакво, као соли, шећера, аетралеума. Кило хлеба кошта 25 гроша.

Брашно и со ислаће се, како смо обавештежи, још данас у Битољ, те да се напакеном становништву што пре помогне.

Окружни начелник Г. М. Јовановић са потребним бројем полицаја, чиновника, као и председник општине Г. П. Лешњаревић стигли су јуче у Битољ и одмах почели отправљати своје дужности.

Значај пада Битоља

Јучерашњи дан крунисан је једним знаменитим и великим догађајем, који је од огромног значаја за даљи развој операција на македонско-фронту. Битољ, који су Бугаро-Немци са највећом огорченошћу, са крајњим очајањем бранили до последњег тренутка пао је у наше руке. И то 6. новембра, истог дана, када смо га пре 4 године ослободили од турског јарма. На свечанији и славнији начин није се могла прославити четврта годишњица његова ослобођења од Турака.

Признат је и неоспоран факат, да је одбранбена линија Битољска била једна од најстрашних. Њен организатор и творца је чувени немачки војсковођа Макензен. Она је била састављена из више серија одбранбених линија, које су са чудном постепеношћу једна за другом падале у наше руке.

Бугаро-Немци сматрали су

Битољ апсолутно незаузимаљивим. Пре месец дана, интервјуисан о ситуацији рекао је бугарски премијер Радославов: «Упркос свима напорима Савезницама неће поћи за руком да се дочепају Битоља». Радославовљеве речи заснивале су се на општем уверењу бугарских војних кругова, да је одбранбена линија Битоља непробојна и да је сама варош потпуно осигурана од противника. Мора се доиста признати, да Бугаро-Немци нису ништа пропустили што се могло учинати за одбрану Битоља. Многе серије јединствено утврђених линија ређале су се на планинама, брдима и равницама, које се протежу од грчке границе до Битоља. Одбранбени систем био је организован са свих страна.

Али све то није ништа помогло Бугаро-Немцима. И ако су организовали одбрану са најмодернијим средствима ратне технике, и ако су нагомилали знатна појачања и довели ма-су артиљерије, и ако су давали огорчен отпор, нису ипак могли одолети силној навали српских и Савезничких трупа. Једна за другом, падале су одбранбене линије Битоља. Док су Срби гонили потученог непријатеља и угрожавали Битољ са источне стране, Савезничке трупе су напредовале са југа потискујући непријатеља, који се нигде није могао задржати. Бербе су биле нарочито огорчене око Кенала. То је била главна одбранбена линија Битоља. Бугари су по цену најстрашних жртава покушали да на њој зауставе противника. Али је њихов отпор сломљен, и најзад након огорчених борба Савезничке трупе умарширале су у ослобођење Битољ изјутра 6. новембра, док је готово истовремено српска коњица преплизујући Црну Реку код Новака ушла у Битољ са источне стране.

Значај пада Битоља огроман је. Он се довољно карактерише самим изјавама Бугаро-Немаца, да је Битољ незаузимаљив. Пад Битоља значи страхан пораз бугарско-немачких трупа. Он доказује несумњиву надмоћност Савезника над противником. По њему се види јасно, да је борбена иницијатива на македонском фронту сигурно и потпуно у Савезничким рукама, и да је нашим операцијама обезбе-

ђен несумњиви успех.

У стратегијском погледу пораз Бугаро-Немаца, крунисан губитком Битоља од врло неповољних је последица по њих. Изгубивши серије одлично утврђених и организованих положаја пред Битољем, наши непријатељи принуђени су да се повлаче на много несолидније положаје, где ће мучно бити у стању да дуго дају отпора.

Перспективе, које се пред нама пружају, веома су оптимистичке.

Али је још страшнији пораз Бугара у моралном погледу. Познато је, колико су Бугари полагали на то, да по сваку цену одрже Битољ. Они су били решени, да највеће жртве поднесу, само да га не изгубе. И поднели су их доиста. Огромне масе бугарских лешева покриле су бојна поља јужне Србије, али је битка решена противно жељама и очекивањима наших противника. Бугарска војска и бугарски народ, којима је била сугерирана вера у незаузимаљивост Битоља поражени су његовим падом. Сјајна победа Срба и Савезника одјекнула је страшно у Бугарској. Извесно је, да ће она врло јако поколебати морал бугарских трупа, и да ће необично усталасати бугарски народ, који већ почиње предвиђати приближавање неизбежне катастрофе.

Политичке вести

Атина. — «Патрис» јавља да је адмирал Фурне у последњем разговору са краљем, казао суверену да Споразум одобрава влади рок од 48 сати да удаљи из Атине посланике четворног савеза и њихов персонал.

С друге стране, адмирал Фурне је писмено саопштио посланицима одлуке сила Споразума.

Немачки посланик није томе придао никакву важност.

Лист додаје да ће министри бити привремено интернирани на једној немачкој трговачкој лађи «Маријенбад».

Атина. Поводом новог захтева Споразума, сазван је крунски савет под председништвом краљевим на коме су узели учешћа бивши први министри.

Донешене одлуке нису још познате.

Атина. — Поводом протеривања посланика централних сила

ПРЕТПЛАТА ПЛАСИ:

Месечно 3 франка, тромесечно 9 франка, годишње 36 франка

ЦЕНА ОГЛАСИМА:

Ситни огласи 0.20 фран. од петог реда, већи огласи по погодби. Новац се подлаже државним комесаријатама и дипломатским заступништвима.

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПОДНЕ

Пошту слати преко Краљ. Срп. Генерал. Консулата у Солуну.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

Стан редакције Коломбо улица бр. 33 Salonique

Поједини бројеви се могу добити у Солуну код агенције «Друштво грчке штампе» улица Булгарикотон бр. 5, близу главне поште.

бугарски посланик Пасаров изјавио је следеће:

«Ми смо готови да отпутујемо ако нас Савезници не задрже као ратне заробљенике. Жалосно је посматрати цинизам који они употребљавају према независној држави. Потпуно смо индиферентни према мери које предузимате против нас.

Атина. — Посланик Сједињених Држава примио је да протезара аустријске, турске и бугарске поданике у престоници, а немачке поданике протезираће шпански посланик.

Атина. Посланици четворног савеза држали су тајну седницу на којој су дискутовали о преданој ноти Споразума која се односи на њихов одлазак из престонице.

Садржина писма АДМИРАЛА ФУРНЕА

Солун, 8. нов.

Писмо које је адмирал Дартиж ди Фурне упутио посланицима непријатељских држава на грчком двору гласи:

»Ваша шпијунска пропаганда у којој учествује персонал посланства и који је на штету Споразума нарочито око снабдевања непријатељских сумарена, приморала ме је да саопштим вашој екселенцији да се ваше борављење неће дуго продужити. Према томе част ми је саопштити вам да изволите напустити грчку територију у среду 9. новембра у 9 сати ујутру са целим персоналом. Ја сам наредио да се за вашу екселенцију и персонал спреми стан на лађи «Маријенбад» која се налази у пристаништу Вероцина. У исто време предузео сам мере да вас на нарочитој лађи упутим, по вашој жељи, било за Кавалу било за Марсељ где ће вам се олакшати пут да одете за Швајцарску. Ово важи и за фамилију ваше екселенције као и за оне вама подчињене. Ја вас удваравам да ће те на лађи Маријенбаду имати потпун комодитет. За одлазак до пристаништа ставићу на ваше расположење сва потребна преносна средства.

У Пиреју на кеју Алкимпи у среду 9 новембра у 8 сати ујутру биће две лађе: једна за персонал а друга за багаж.

Примите уверење

Дартиж.

Страна штампа

Живот у Берлину

»Либерал« (Мадрид): »Упоредим дане из 1914. године са садашњима. Народ се не скупља више по улицама, да гледа, како трупе дефиљују. Сада, када се у

пустој вароши види гомила света може човек бити сигуран, да се продају неколико стотина килограма шећера, кромпира или масла.

Али у центру вароши није привор најстрашнији. Треба отићи у предграђа. Ту се виде масе радничког света, које формално гледују и које се демонстративно окупљају, да би тражиле хлеба. Ја сам обишао све радничке квартове и чуо сам жалбе ових несрећника, који од пре три недеље нису могли добити комадић меса. Ту се никад не чује говор о неким тобожњим победама и триумфима и изгледа, да народ ванше нема никаквог смисла ни интереса за војне операције. За нама га једна једина ствар: крај рата, који се толико жели. Али народ нема ни снаге, ни воље, ни иницијативе да га намеће.

Сумарен »Дојчланд«

»Форверд«: »Ми препоручујемо да се »Дојчланд« и њему слични трговачки сумарени брзо смеете у музеје међу историјске интересности, ако се нема намера, да их употребе као стару твoжњарју.«

Румунска ситуација

»Аз Ешт«: »Румунски војник навикнут је на истрајност. Официри, који га воде проучили су одлично пределе борбе и опасност је велика, да будемо изненада опкољени од непријатеља.«

»Локал Анцајгер«: »Од сада ће Руси водити сами рат у Добруци, док ће Румуни бранити кланце Трансилваније.«

Услед овога споразума, многи руски официри напустили су северни фронт, да би узели учешћа у операцијама против Македзена.

Грчка штампа

»Неа А литија«. Крај го вора који је лерински начелник г. Калеврао држао на гробљу француских војника.

»Грчка децо!

Сутра ћете бити одушевљена фаланга наших снова, пун наде легион наших идеала. Не пропустите да на дан када будете полазили под заставу свежи и пуни одушевљена не пропустите велим да дођете овде код најближих гробова ваше вароши, да бисте положили заклетву на војничку част, да бисте још једном видели како падају хероји, како умиру

лепо, али и како живе вечито у свести целог света. А сада! Управите погледе према Атини, која бескрвна мирује, према Акропољу, која плаче од срамоте, према Партенону, који се тужи. Управите поглед према мраморном Патријарху Григорију Петом: који можда још очекује новогрчки васкрс, према Колокотрону који се нада, према Мелолону кога успављују његове легенде, према бесмртном споменику Двадесет Првој, који се тамо налази. Узбуђења ваше душе нека пренесу вашу жељу нека кажу да грчка деца из Македоније позивају Атину, Ламију, Патру на заједничку службу, у заједничку борбу у ново пролеће

грчке творачке снаге.

Под удаљеном грмљавином славних француских топова који своју ватру управљају против ваших вековних непријатеља, позивам вас да, с дубоким узбуђењем ваших душа, вашим невиним сузама што заливају ове гробове, у упутимо срдачан поздрав савезничкој војсци што се бори и да узвикнемо: Живела Француска! Јер ће из смрти ових хероја, које тако топле грле македонске ливаде, избити бесмртни живот латинске расе, која свагда иде напред за идеју и за човечанство.

— (Читаоци ће сами погодити све разлоге које смо имали да преведемо овај лепо говор једног окружног начелника).

Пол-Луј

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Француски коминике

Париз, 8. новембра.

Велика артиљеријска борба северно од Соме и на сектору Дуомона.

На осталом фронту ништа се важније није десило.

Солунски фронт (за доцнио) — Савезничке су трупе победоносно завршале борбу која је отпочела још пре десет дана на фронту између Црне Реке и Преспањског језера. Савезничке су трупе успеле да 6 новембра угрозе опкољавањем непријатељских трупа, које су браниле Битољ.

5 новембра увече српске трупе настављајући њ хову победоносно офанзиву заузеле су Грувиште источно од Црне Реке. Пете ноћи пало је у српске руке и село Јараток. Напредујући успешно наши савезници заузели су ноћу између 5 и 6. новембра коту 1378. Многе су рововске линије тога дана заузеле у правцу Добромира.

... напредујући северно од Битоља заузеле су узастопце коту 821, село Веркину и приспеле су до Карамана и Оризери, које су одмах нападе. Гоњење се наставља.

Италијански коминике

Рим, 8. новембра

На фронту Тронтина артиљеријска борба. Наша је артиљерија омегла рад непријатељским рачуницама.

Код О-Бита непријатељ је бомбардовао наше положаје код Пал Пикола и Фрејкопеда. Наша је артиљерија одговара истом интен-

зивношћу.

На Карсу ноћу између 5 и 6 новембра, после јаке артиљеријске борбе, непријатељ је напао наше положаје на коти 126 северно од Волковнијака. После огорчене борбе успео је да заузме један наш ров, на осталом сектору био је одбијен претрпевши огромне губитке.

Имали смо заробљеника; на другим фронтима рђаво је време омегло операције.

Руски коминике

Петроград, 8. новембра

На западном фронту обично пушкарање и акције извидница. На кавкаском фронту није било значајних догађаја.

У Трансилванији у области Кимтелунга јужно од Драгославеле румунски напад није успео.

У области Албечи румунске су трупе напредовале на север, заробиле 100 војника и заплениле 2 митраљеза и један топ.

Непријатељ напада румунске трупе у области Олте, Ојести, Сарбанешти и Бресои, али није имао никаквог успеха.

У долини реке Жија румунске трупе, форсиране јаким непријатељским снагама, повукле су се ка југу.

На Дунаву није било значајнијих догађаја.

Енглески коминике

Лондон, 8. новембра.

На фронту Анкра и Соме, непријатељ је бомбардовао Бомон-Хамен и околину Годенкура. За време последњих 24 часова заробили смо 80 нових војника.

Пронађена лађа

Лондон, 8 новембра

Португалска лађа „Машисе“ која је ту скоро торпиљирана од једног немачког сумарена и за коју се веровало да је изгубљена, пронађена је. Путници и посада остали су живи.

Аустријанци реагирају

Рим, 8. новембра.

Појединачни напади које не пријатељ врши у зони Горице доказују да за заузеће висова источно од вероши од стране наших трупа сметају непријатељу. Аустријске трупе покушавају учестане нападе да „поболшају ситуацију. У последњој нашој офанзиви првих дана месеца новембра успели смо да се осетно приближимо висовима који доминирају равницом око Горице и раскрсници путова који воде ка југо истоку.

Непријатељ покушава да омаловажи наше успехе. Али се њихова вредност потврђује фактом што непријатељ врши огорчене нападе да заузме изгубљене положаје. Сви су њихови напори остали безуспешни.

Непријатељ је пре неколико дана извршио десет огорчених напада „Казе ди дуе Пики“ на падинама северо-западно од Св. Марка. Пре три дана је предузео са великом ефективношћу нападе против коте 102 на падинама југо-западно.

Овај крвави напад није успео. После једне јаке артиљеријске борбе из топова свију калибра, аустријска се војска бацила на јурин да освоји коту 102.

Сви су непријатељски војници били сшибдени са ручним бомбама. Овај је факт проверен од војника који су заробљени.

Наредба је издата војсци да по сваку цену заузме ту коту која је јако утврђена.

Али су те непријатељске трупе покошене нашом силном артиљеријском ватром и биле са свим одбијене. Ово смо већ објавили у нашем званичном комуникеу.

Пошто непријатељ није успео пешадијом он је бомбардовао наше положаје са великом интензивношћу. Али није ни артиљеријом ништа успео.

Према томе извесно је да се ови крвави напади врше у циљу да се заузму падине Св. Марка које смо ми освојили у току на-

ше последње офанзиве. Непријатељски напади нису имали никакве резултате.

ПИСМО

ГЕНЕРАЛА САРАЈА ВЕНИЗЕЛОСУ

По питању о стварању једне неутралне зоне генерал је Сарај упутио г. Венизелосу следеће писмо:

Генерал Сарај Врховни командант савезничке војске.

Господину Венизелосу Шефу владе националне одбране.

Част ми је извести Вас о стварању једне зоне у којој ће полиција и администрација бити осигуране од стране источне војске:

Јужна граница: Грузиани, Пеласофози, Мажери, Гревена, Манези, Бирнези, Стени, Србија, Влахоливадос, Ковиноплос, Лито-хорон и Скама Литохорон.

Северна граница: Армотово, Бокорина, Хонокиств, Палиокастро, Велеста, Бакселер, Палиограцијани, Фгера, Петра Вруца.

Уз писмо вам шилем један калк од 1.000.000 те области.

Генерал Рок телеграфише ми поводом тога: »У тој зони не треба да постоје трупе, полицијски агенти и чиновници Државе који зависе од владе у Атини и у Солуну.

Ја сам о овим мерама известио атинску владу која ми је обећала да њен персонал неће прекорачити јужну границу а обећао сам да и персонал владе у Солуну неће прекорачити северну границу. Извистите о овоме г. Венизелосу.«

Да би се примениле горње мере ја вас молим да опозовете чиновнике и трупе који зависе од ваше владе и који би се налазили у горе поменутој зони.

Извештај из Србије

Одбор Црвеног Крста у Крушевцу моли за извештај о следећим лицима: Милану Павловићу, предузимачу из Крагујевца, Михаилу Вићентијевићу, пешамајору из Врање, Николи Цветковићу, редову из Крушевца, Велисаву Радојковићу из Глободера, Слободану Драганцу из В. Дренове, Милану Спасићу из Паруновца, Јеврему Стевановићу, артиљ. капетану, Лазару Митићу, поручнику, Живојену Динићу из

Ф Е Љ Т О Н

† Војислав Чолаковић

Пешадиски пуковник, командант пешадијског пука

Песник по души својој од ране младости, одушевљени Чолаковић по свршеној основној школи и гимназији у Београду ступио је у војну Академију 1895. године са 29. класом Војне Академије и постао официр 2. августа 1898. године. Певао је и као песник и као певач; око њега су се свијали сви хорови кроз Академију и доцније по гарнизонима. Обдарен великом интелигенцијом и моралом био је пример својој околини. Својом честиташћу био је примерни васпитник војницима и млађим официрима. Због своје честитости и љубави ка истини имао је у своме животу

и непријатности, али је он увек био исти и непоколебљив. Истину је волео више свега и ако је пао због ње. Био је увек весео и насмејан и с песмом вршио дужност. Такав је био и у миру, такав је био у рату и у најжешћим борбама, са осмејком на лицу био је и рањен. Певао је и писао о јунаштву и о најславнијој смрти за Отаџбину.

Када је свршио вишу школу Војне Академије 1903. год., ступио је у генералштаб и као најбољи од својих другова завршио припрему у генералштабу. Увек је претпостављао трупу и командовање те за то и даље остао у

пешадији, жељно очекујући освету Косова. Дочекао је Турски рат и одликовао се: нарочито, учествовао је у Бугарском рату 1913. год; био употребљен на врло важним дужностима после рата у 1913 год.; где је с похвалом завршио многе организаторске послове у Новој Србији; одликовао се у рату са Аустријанцима 1914 год; примио команду над пешачким пуком 1915. год. и поносио се, очекујући дан да покаже своју праву вредност.

У исполинским борбама 1916. год. на вратима наше нападнене Отаџбине, био је исти и узвишен каквог смо га од увек знала, и дао је доказа највеће моралне вредности и неуморне активности. Свој пук водио је неустрашимом у најжешће скршаје и био најбољи пример свима у пуку радећи предано за Отаџбину.

Чолаковић је био елита од наших виших официра и дао је најбољи подстрек свима нашим живим херојима како се треба жртвовати за спас своје Отаџбине.

Као сјајан официр у миру, истински и најбољи представник свога рода оружја, Чолаковић је постао славан у рату. То му је и била ваздушна жеља. Колико је осећај дужности код њега био развијен види се најбоље по томе, кад је први пут рањен остао је и даље у строју, кад је рањен други пут рањен је тешко на бојном пољу. Рањен је како то приличи јунаку — пешаку и јунаку команданту; подлегао је ранама, мирно заспао давши све што је имао за Отаџбину.

За свој рад, заслуге и јунаштво у ратовима Чолаковић је имао

признање својих старешина, љубав и поштовање својих кругова и војника са највећим одликовањима и ратним унапређењима.

У својој класи био је најбољи пешак и свој живот дао за Отаџбину исто онако славно као и остали његови другови по свима разбојиштима које је српска војска имала на Балканском Полуострву за опстанак славу и величину Велике Србије.

У својој кући био је примеран муж и родитељ.

Нека се родитељи, госпођа и деца Чолаковићева утеше и нека знају, да ће име њиховог родитеља бити записано златним словима у историји Велике Србије. Да ће поколења читати име његово у златној књижи, у спомен плочи пука и црквеног дома, да ће се на његовом имену васпитавати како се љуби Отаџбина и

Крушевца, Борисава Марковића, из Варварина, Војислава Марковића, трг. из Београда, Радивоја Марковића из Варварина, Драгомера Стојановића, из Д. Крчина, Драгутина Милетића из Гор. Катун, Драгића Радосављевића, из Тољевца, Уроша Лазаревића из Маскара, Бранислава Миловановића, из Тољевца, Милана Тирковића, из Д. Крчина, Косту Тодосијевића из Д. Крчина, Борисава Вељковића, из Пардика, Драгољуба Манојловића из Гретица, Стојану Петковићу, пиљару из Крушевца, Живојину Првуловићу, нареднику, Живојину Јовановићу из Крушевца, Божидару Петровићу из Залоговца, Борисаву Милојевићу из Крушевца, Душана Петровића из Крушевца, Добривоју Мушкићу из Крушевца, Минку Ракићу из Текије, Милану Ракићу из Те-

кије, Милију Петровићу из Пасјака, Александру Стојановићу из Јасике, Живану Николићу из Шетке, Драгутина Антићу из Шетке, Душану Јов. Радићу из Кормана, Станислава Тирковића из Вратара, Милутина Арсенијевићу из Тишевца, Константину Симоновићу нареднику, Драгутину Живковићу из Тишевца, Влад. Поповићу из Тишевца, Живојину Живковићу из Тишевца, Живојину Мишићу из Тишевца, Александру Радојковићу, из Тишевца, Станиславу Радојковићу, редову, Светиславу Милојевићу из Вел. Шиљеговца, Луки Михаиловићу, из Алексинца, Светиславу Николићу из Алексинца, Владети Антићу, нареднику, Мих. Крстићу из Алексинца, Властимиру Јашковићу из Алексинца и Јездириу Цветковићу из Алексинца.

нима и настрадалим у рату, као и нашим избеглицима по евакуацији Србије.

Нека је велика хвала нашим хуманим савезницима и уваженом г. Босанкету, чијој се енергичној делатности тек сада отвара велико поље рада.

Бура на свима морима.

Према вестима из Лондона јаке буре бесне на свима морима. Према последњим вестима норвешке лађе: «Босхајн», «Спике» и италијанска лађа «Лола» потонуле су близу енглеских обала. Снажна бура бесни на шпанским обалама и на југо-западном делу француске обале.

Пажња.

Моли се сваки ко буде знао у којој се болници налази резервни аешад. а поручник Андра Франковић, који је као раненик донесен с положаја, да јави др. Власти Јанковићу, резервном санитетском мајору, лекару Команде Места.

Појачање гарнизона.

«Неа Елас» сазнаје да ће адмирал Фурне, услед бурних сцена проузрокованих од резервиста, бити приморан да појача француски гарнизон у Атини.

Нови марш

Јован Урбан капелник прве класе компоновао је нов марш и посветио својој дивизији, која је у последњим борбама задивила својом одважношћу и силним налетима при освајању непријатељских утврђења на огранцима Селече.

Потопљена лађа.

Из Атине јављају да је лађа «Спортс», услед судара са једном пловном мином потопљена, при своме поласку из Пиреја. Сазнаје се да су се удавила три лица а остала су спашена.

Парастос.

Светозар Милошевић из Бана — Ваљево, даваће у недељу, 14. окт. мес., у српској цркви Св. Саве парастос својим синовима Тихомиру и Милошу, који су храбро погинули 14. и 28. октобра у борбама за ослобођење наше подјармљене Отаџбине.

Моли пријатеље и познанике да присуствују овоме парастосу.

Последње вести

Битољска победа

Влада Француске Републике телеграфски је честитала генералу Сарају ослобођење Битоља.

Сем тога врховни командант француске војске упутио је ову дневну заповест:

„Официри и војници Источне Војске, пошто сте испунили, далеко од Француске, најтеже послове, под нездравим поднебљем, ви сте, када је дошао час борбе, савладали вашом издржљивошћу и вашом храброшћу све тешкоће.

Заједно са нашим храбрим Савезницима ви сте одбацили заједничког непријатеља ван западне Македоније коју је био заузео. Ви сте му отели Битољ, сутра ће те довршити његов пораз.

Ј Жорџ

Саопштавајући ову дневну заповест трупама генерал Сарај је додао:

Драги Другови!

Ја вам саопштавам заповест коју сам добио од генерала Жофра. Од како сте се искрцали у Солун, ви сте све чинили што сам од Вас тражио; вас је било врло мало. Наредио сам вам да продрете до Криволага Ви сте отишли. Рекао сам Вам да испред непријатељске снаге која је расла, да се вратите у Солун, — не претрпевши никакве губитке, где сте добро утврдили ваше положаје које непријатељ није смео нападати.

Ја сам Вас послао да са нашим Савезницима поврате западну Македонију, да поново истакнете нашу заставу у Србији и ви сте под енергичном командом генерала Ле Блоа ушли у Битољ.

Хвала. Ваш задатак није завршен. Када буде требало ви ћете га завршити.

Холандска протестује

Амстердам, 8 новембра
Јављају да је Холандска влада овластила свога посланика у Бер-

лину, да достави немачкој влади мучан утисак, који је у Холандији произвело одвођење Белгијанаца.

Сједињене Државе и Мексика

Вашингтон, 8. новембра.
Мексиканско америчка комисија одложила је свој рад не постигнувши никакав резултат у питању Сједињених Држава и Мексика.

Генерал Рок у Италији

Рим, 8 новембра
Генерал Рок стигао је овде. На једном банкету француски министар је изјавио: две латинске сестре су удружене да штите свет против бруталног напада варвара и да обезбеде триумф права и цивилизације.

Немци признају

Амстердам, 8. нов.
Немачки коминике признаје напредовање британско у Пикардији и јавља да је варош Битољ напуштена. Немачки листови доводе у везу победу код Битоља са лажним вестима да је присуство генерала Рока предказивало напуштање акције у Македонији и веле да је генерал Сарај располагао мањим трупама и средње вредности.

Где су српски војници

Ратни коресподент „Пти Журнала“ на солунском фронту послао је велики извештај листу о уласку савезничке војске у Битољ о ситуацији вароши. Између осталог карактеристично је следеће:

Шетајући се улицама једна девојчица упита: „Молим вас господине где су српски војници“. Она је носила један велики букет цвећа, који је мислила бацити на те храбре ратнике.

„Српски војници! Они се налазе на оном великом брду које ти видиш одавде. Њима припада ова победа. Што су Французи, Руси у овој вароши, то је што су српске храбре трупе напредовале на оном положају. Они су победници и они заслужују да буду окићени цвећем.“

Српски званичан извештај

Солун, 8. новембра.

7. новембра продужено је наше надирање северу и поред јаког непријатељског отпора. Село Рапеш у нашим је рукама. Северно од Суходола потукли смо Немце и натерали их у бегство. Имамо знатан број заробљеника Немаца и Бугара као и доста плена.

У своме повлачењу непријатељ је оставио више магацина са храном, пионерским алатом и разноврсним материјалом.

Честитке Њ. В. Краљу Петру.

У току јучерашњег дана Њ. В. Краљ Петар добио је, поводом ослобођења Битоља, телеграфске честитке од руског цара, енглеског краља, председника француске републике и белгијског краља.

Енглеска честитка.

Г. Професор Босанкенг, председник „Српског потпорног фонда“ у Лондону посетио је јуче Владане Комесаре и честитао им успехе српске војске и ослобођење Битоља.

Принцеза Демидов и г. Балугџић.

Према вестима из Атине принцеза Демидов и г. Балугџић, посланик на грчком двору приспели су у престоницу са пута из Солуна.

Честитке.

Поводом заузећа Битоља честитали су Генералном Консулату: председник Ванзелос, генерал Данглиз, министар иностраних дела Политис, министар војни генерал Замбракакис, министар финансија Негроповтис, белгијски посланик Мишот де Вал, француски консул Граје, енглески генерални консул Вратислав, белгијски консул Киперс, председник солунске општин-

не Ангелакис, командант жандармерије пуков. Зимбракакис, шеф кабинета провизорне владе Филаротос, секретар председ. Ванзелоса г. Маркандонски и многе друге виђене личности.

Једна честитка.

Јављају из Петрограда да је удружење вароши упутило руском војном министру топлу честитку за његов последњи говор.

Муниципални деп.

Из Атине јављају да је муниција флоте у Псаталији предета Савезницима јуче после подне.

Зајам провизорне владе.

Из Атине јављају да су директор Атинске Банке Елиаско и г. Боније отпутовали за Солун да регулишу питање о емисији бонова који се тичу зајма који је споразум одобрио провизорној влади.

Сретаи пут.

Из Атине јављају да су посланици четворног савеза отпутовали јуче.

Енглеска помоћ.

Г. Босанкет, представник „Српског потпорног фонда“ из Лондона отпутовао је јуче у пратњи г. Ворда, делегата истог фонда, у Битољ, те да се информишу о потребама становништва.

Овај је фонд и раније указивао обилату помоћ нашим неволь-

како умире за спас Отаџбине, те да ће тако и вечно живети. А они нека се поносе именом његовим јер је оно светло и сјајно за будућу Велику Србију.

Почивај мирно велики јуначе!! Ти си се одужио Отаџбини а себи и својој деци оставио велико име.

Слава великом јунаку пуковнику Војиславу Чолаковићу!

Име му се вечно споминало!
Октобра 1916.   /

НА ГРОБУ СВОГА БРАТА ЈАНИЋИЈА

На прагу своје миле домовине, у налету на Тевтоно—Татаре, пошао си раширених руку са пушком у једној и бомби у другој, да у загрљај примиш своје

соколе — синове Перу, Стеву, Душка, Ђерку Кушу и верну љубу Јолду.

Али шта?! Баш када си у налету сневао да се ближиш својој домовини, да се ближиш својим соколима, онда, када си мислио да залијеш сузом радосницом своју нападну земљу и озариш родитељском љубављу своју нејачад, у томе тренутку те погоди непријатељско тане и за навек уништи твоје синове — паде за слободу своје домовине и деце своје:

Јанићије! Ти си седма жртва наше куће у овом крвавом рату, за собом од браће остављаш само мене, остављаш толико сиротана наше браће и твоје, а ти идеш да се придружиш осталој браћи и братанцима — палим за слободу у овом рату.

Брате Јанићије: ти сада одлазиш тамо, тамо у друштво наше миле браће и братанце, реци им да сам једини ја остао, кажи им да то исто и од мене очекује Отаџбина и нападена наша земља. Поздрави много нашег брата Василија који сада почива на Тевћел. Положајима, поздрави његовог сина Душана који паде за слободу на огранцима Цера, поздрави и сина му Јосифа који као регрут почива у албанским гудурама; поздрави нашег брата Ристу кога дивље арнаутске хорде убише више Ораховца; поздрави нашег брата Јована, коме нема трага ни гласа, ја који је према свим знацима такође на оном свету, изручи поздрав и његовом једином сину Милутину који паде при одбрани Врање.

У часу када се уплакан растајем са тобом, када видим како

и последњи поглед и последњи уздах упрени својој деци и домовини и када за навек остављаш Сунце, у томе часу ја добијем још црни глас да је моје јединице Рада у Призрену оставила овај свет и придружила се вама осталој браћи и братанцима, поздрави и њега и реци му да сам неућешан, да је моја рана за њим неизлечива и напомени му да баш онда добијам ту црну вест, када сам мислио да ће га скоро родитељска суза радосница оросити.

А сад мири брате, нека ти је лака црна земља, нека је теби, осталој браћи, братанцима и мојој Ради мир Вашем пепелу. Вашу љубављачку тешину, реци љуби да сте пали за слободу земље и њих, водићу их на ваше гробове, показашу им ваше свете хумке, реци љуби да и даље гледају

преко њива и ливада, те да вас догледају како се из рата враћате, али им сада морам казати да од вас никога не могу угледати и да ће њихови погледи утонуту у још мрачнији мрак.

Наша ће кућа бити окићена са седам црних застава над вратима а у средини њих блистаће из далека златним словима написано „За слободу“.

Вечна вам памјат!
окт. 1916. г., Положај
брат, капетан, Аранђел—Раша

У будуће ће се сви огласи примати у уредништву.

ВЕЗУВИО
ВИНО ИЗ ВИНОГРАДА
са везувске лаве
— КЉУЧА КРВ КО ЈАВА —
ЦРНО И БЕЛО

у буразима и на крчу, у ма-
гацину Праклијева улица бр. 7—
сокачић.

Дрогерија Гуслар
6—20

Узео сам под закуп ресторана
„Српски Краљ“

Егнатијева улица, у згради где
је била жел. инспекција
(хотел „Лондон“)

снабдео сам га добрим пићем и
устројио СРПСКУ КУЈНУ, у
којој ради наша Српкиња која
је тај посао обављала по при-
ватним кућама.

С тога извештавам поштова-
ну публику и нарочито српску
војску а такође и савезничку и
молим их да ме изволе посетити
и уверити се о доброј кујни и
извршном пићу.

Услуга брза, чистота примерна
Моли за посету,
Душан Г. Марковић
инвалид

Атинска Банка

има част известити публику, о-
фицире и војнике, као и српске
избеглице да је отворила једну
филијалу

у дну улице која чини угао са
Грчком Народном Банком, а
према улици Венизелос.

По споразуму са Министар-
ством Финансија Краљ. Србије,
ова филијала узела је на себе
поштинске новца њиховим поро-
дцима у Француској, Алжиру,
Тунису, Русији, Корзици у све-
ма француским колонијама, у
Швајцарској, свима Савезнички
и неутралним земљама, као и у
главним варошима Србије.

Филијала је узела на себе и
владее банкарске операције:

Куповину и продају стране
монете, емисију кредитних па-
писа; налоге за исплате у свима
варошима Грчке, Европе и пре-
коморских земаља; берзанске на-
логе и исплате купона итд.

Сем тога, по налогу „Српског
Црвеног Крста“ примила је на
себе депоновање повчаних при-
лога који су му намењени.

Д-Р АЛЕКСАНДРИДЕС
специјалиста за унутарње
бо лести. — Управник болни-
це за заразне болести

Поткожно убризгавање Нео-
салварина као и новог фран-
цуског препарата „Galyl“ про-
тиву сифилиса.

Према сваког дана од 11—12
пре и од 5—6 по подне у фран-
цуској апотеци ул. Франк бр. 35
— у згради француске болнице
— а од 2—4 по подне у своме
ствану улица престола, наслед-
ника Борја бр. 35 — упоредно
ул. са булеваром краља Констан-
тина. 30—

Д-р АЛБЕРТ ГАТЕЊО
ЗУВНИ ХИРУРГ
Дипломираног од Медицинског
Факултета и Школе за зубно
лекарство у Паризу.
Савршено лечи уста и врши
све модерне зубне радове за
3—4 дана.
18-то годишње искуство
84 ул. Венизелос, 147 ул. Ег-
натија. 44—

РЕКС
Фабрика цигарета — Јану-
каки Протопала
Реке се зове нова марка ци-
гарета горње фабрике. Зове се
реко, јер је то краљица свих
других марака својим одличним
квалитетом и особитим укусом
и финим мирисом.
Препоручујемо цигарете Реке,
Реа, Фос, Авги и Кирки, које
се могу добити у свима продав-
ницама дувана. 39—36

Нова Књижара
МЕШУЛАМ и МАТАРАСО
43 улица Велики Александ 43 — Солун.
Велико стовариште свију канцеларијских потреба. Про-
даја ангро и детаљ.
Препоручује се свима надлештвима и канцеларијама.
Цене најумереније. 26— —2

Најбоље и најукусније су
CIGARETTES Philippi
Улица Франк 31 26—30—2 Солун.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА
„НЕСТОС“
НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА
Специјалитети:
Нестос Квни Ден. 1.—
„ Глубек „ 0-80
„ Јаки „ 0-65
„ Афрос „ 0-50
73—

Посетите и купујте у Солуну све намирнице у најстари-
јој и најизвистајој радњи
Колонијално-деликатесне робе
В. МУСИО
ОСНОВАНА 1860. ГОД.
Улица Бугарскотон бр. 6 у близини Централне Поште.
ОГРОМНО СТОВАРИШТЕ:
Свих врсти конзерва, Сардина, риба итд. Кондесованог млека.
Велики избор свих врста француских вина, ликера, ко-
њак, шампања итд.
Из првих фабрика: бонбона, посластича, чоколада, бис-
квита, разна геста итд.
Најфинији кофтин, путер. Свеће „Аполо“ и „Фуршје“.
Сапуни и парфимерије првог квалитета.
Разне минералне воде. Боја за обућу итд.
ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ И УТВРЂЕНЕ
Сва је роба јевтинија но ма у којој другој радњи.
Продаје на велико и на ситно. 69—

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ
најбоље цигарете
„ВЕНИЗЕЛОС“
од 0-50, 0-75 лепта и 1 драхме
Продају се свугде
Главна продаја у филијалу „Атлас“ киоск „Бела Кула“
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—30
96—

Најстарија и највећа радња у Солуну
нове помодне робе
МЕРКАДО ИЕСИА
улица Венизелос бр. 31.
Приспеле су огромне количине МЕКИНТОША за господу
и даме, за г. г. пешадијске и коњичке офицаре
„IMPERMEABLE“ енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА
По цени које искључују сваку конкуренцију.
Велики избор женских палето-а од пљаша, штофа и т. д.
најелегантнији крој по последњој париској моди.
Ове недеље приспели штофови за костиме, велике шарине
од шевјота, габардина и т. д.
ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ. 12—16

СИНОВИ Г. А. ВРЕРА И К° ДТД.
СОЛУН
НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:
Позамантерије, чарапа, бижутерије, мариса, чипака, пантлега
платна, мушема. Париских артикала, женске
конфекције, гвожђарије и т. д.
— ЦЕНА УТВРЂЕНА —
Продаја на велико и на ситно по истој цени.

Српско Трговачко Друштво А. Д.
из Београда.
— СОЛУН —
Мисир Чарши бр. 3. (Спољу Централне Поште
у згради Хотел „Слободе“—„Liberté“)
Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове.
Врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију,
Швајцарску и све Савезничке државе.
Са положаја може новац да нам се упућује поштанским
упутницама у свима монетама.
Уз сваку пошњку треба нам јавити тачну адресу коме
има новац да се упути.
Према новац на штедњу и чување.
Обавештења бесплатно. 29—30 УПРАВА.

ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушите само
цигарете из прве и највеће фабрике цигарета
САЛОНИКА
КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН
Најбоље и најукусније цигарете и дуван свих врста.
Награђена првом највећом наградом на изложби
у Филадельфији.
НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА
Нарочито „Миродато“ и ДУВАН ЗА ЛУЛЕ. 30—90
Један од најудобнијих и најзанимљивијих вариетеа
у Солуну јесте
„ГЕТЕ“
који се налази на кеју, у близини „Беле Куле“
Програм је врло одабран са много занимљивих та-
чака. Сала је пространа и одлично осветљена.
Пића су од најбољих француских и енглеских ма-
рака. Оркестар одличан.
После вариетеа кабаре
зато сви у „ГЕТЕ“

Са болом у души извештавам своје сроднике и при-
јатеље, да је мој добри ујак
† Недељко - Неша Атанасијевић
војни чиновник
преминуо 9 ог августа тек. год. на Крфу.
Солун, новембра 1916. Вечито ожалостени
сеотрић Вој. Р. Марковић
арт. поручник.
Пошта бр. 711